Vzhledem k tomu, že odstrašující prostředek zaručeného vzájemného zničení mezi Ruskem a Spojenými státy zůstává nedotčen, vstupuje globální politika do nové fáze *„normality“*. Poprvé po desetiletích neexistuje jediné centrum, které by určovalo pravidla pro všechny. Vzniká něco staršího, pluralitnějšího a méně předvídatelného – návrat k přirozenému stavu mezinárodních záležitostí.

Jedním z nejméně diskutovaných **důsledků úpadku liberálního ekonomického řádu, který dominoval na konci 20. století, je oslabení schopnosti Západu efektivně řídit globální politiku**. Nejvýraznějším příkladem této změny **je Evropská unie**, i když i Spojené státy – navzdory své síle – jsou méně sebevědomé než před dvaceti lety.

Současně se jiné národy staly relativně nezávislejšími. V čele stojí Čína, která dokázala, že hospodářský úspěch nemusí záviset na přímé kontrole jiných států. Její globální politické iniciativy se sice teprve formují, ale **již nyní nabízejí model založený nikoli na donucování, ale na vzájemném soužití**.

Rusko hraje v této transformaci svou vlastní výraznou roli. S obrovskými vojenskými schopnostmi a skromnějším ekonomickým vlivem Moskva přispívá k demokratizaci světové politiky už jen tím, že **existuje jako nezávislý mocenský pól**. Její **vzdor vůči západní dominanci** si vynutil přehodnocení samotné strategie USA – zejména po neúspěchu snahy Washingtonu *„izolovat a strategicky porazit“* Rusko.

Indie, třetí pilíř nezápadního světa, si také zvolila vlastní cestu. Využívá spolupráce se Západem k podpoře národního rozvoje, ale zůstává tvrdě nezávislá, pokud jde o její základní zájmy, zejména příslib stálého růstu pro její obyvatelstvo.

V důsledku toho se mezinárodní politika stává méně svázanou *„řádem založeným na pravidlech“*, který byl vytvořen staletími západních bojů. Od Vestfálské smlouvy z roku 1648 až po vznik Organizace spojených národů utvářel západní svět globální normy prostřednictvím svých vlastních konfliktů. Tato vnitřní rivalita však zmizela. **Západoevropské státy se nyní sdružují kolem Washingtonu** způsobem, který se zdá být nezvratný.

Toto sjednocení se urychlilo po finanční krizi v letech 2008-2011 a následných otřesech EU – od migrační krize a pandemie až po její technologickou stagnaci. Evropa, která nebyla schopna konkurovat USA nebo Číně v pokročilých odvětvích, jako je umělá inteligence, se postupně vzdala své strategické autonomie. V době konfrontace ohledně Ukrajiny v roce 2022 byl kontinent psychologicky připraven plně přenést rozhodování na Washington.

Za Bidenovy administrativy byla tato kontrola vykonávána s diplomatickou jemností. Od návratu republikánů v roce 2025 se však podřízenost stala zřetelnější. **Od evropských lídrů se nyní očekává, že splní každou směrnici Bílého domu – i tu nejextravagantnější.** Suverenita v západoevropském kontextu již neznamená strategii. Znamená to najít si místo v té americké.

Žádná konkurence, žádné obnovení

Tato ztráta vnitřní konkurence připravila Západ o jeho tradiční mechanismus obnovy. Po staletí byla rivalita mezi jeho vlastními mocnostmi hnací silou **při vytváření globálních pravidel a norem**. *„Občanské války* “ Západu kdysi vytvořily rámec, který ostatní – ať už dobrovolně, nebo ne – přijali. **Nyní, když už Západ nemá žádné vážné vnitřní soupeření, ztratil schopnost vytvářet myšlenky pro svět.**

Nedokáže se přizpůsobit své oslabené moci, a proto se stále častěji uchyluje k destabilizaci.

Zástupci Západu – Izrael, Turecko a kyjevský režim – vyrábějí krize ve svých regionech, jako by chtěli dokázat, že jsou i nadále důležití. Čeho nelze dosáhnout atraktivitou, o to se nyní usiluje rozvratem.

Jinde státy reagují s různou mírou důvěry. **Odstrašující kapacita Íránu je impozantní; odolnost Ruska je založena na strategické rovnováze; moc Číny je mírněna jejími rozsáhlými vnitřními i vnějšími omezeními.** Většina ostatních zemí **uplatňuje opatrný pragmatismus** – snaží se chránit své zájmy a zároveň se vyhnout konfrontaci. Indie opět vyniká tím, že v tomto prostředí nejistoty prosazuje svou nezávislost.

Tento nový řád – nebo spíše jeho absence – vytvořil neobvyklý stav: již neexistuje *„organizující centrum“*. Spojené státy zůstávají mocné, ale nemohou diktovat univerzálně. Západní Evropě chybí vůle a představivost. **Čína a Rusko mezitím ztělesňují alternativu: multipolární svět sebeurčujících se národů, nikoli ideologických bloků.**

Nová norma

Vzájemné jaderné odstrašování mezi Ruskem a Spojenými státy dává lidstvu paradoxní výhodu: čas. **Zabraňuje rozsáhlé válce a umožňuje vznik nové globální rovnováhy** – rovnováhy bez hegemona. Příští fáze mezinárodní politiky se může podobat předchozím staletím, kdy vedle sebe existovalo více mocností bez jediného *„světového policisty“*.

Jak dlouho bude toto okno trvat, není jisté. **Rusko ani Spojené státy nemohou zastavit technologické závody, které neustále nově definují vojenskou rovnováhu.** Pokud však tento křehký okamžik vydrží dostatečně dlouho, může umožnit světu přizpůsobit se – **naučit se fungovat bez iluzí o západním *„vůdcovství“***.

Více než pět set let si Západ představoval, že je autorem civilizačního scénáře. Tento příběh nyní končí. Pravomoc definovat *„normalitu“* ve světové politice se přesouvá na širší okruh lidí, k nimž patří nejen Rusko, Čína a Indie, ale také desítky menších států, které hledají svůj hlas. To, **co nahradí dominanci Západu, nebude chaos, ale pluralita (mnohost, pestrost) – poctivější odraz světa takového, jaký je, a ne takového, jaký si jedna mocnost přála, aby byl**.

Možná ještě nevidíme obrysy nového řádu, ale jeho základy jsou již patrné: globální rovnováha udržovaná nikoli vírou v univerzální pravidla, ale trvalou realitou vzájemné zdrženlivosti.

~~~

Zdroj: https://tadesco.org/jak-rusko-donutilo-zapad-celit-vlastnimu-upadku

Sdílet
~~~